

V boji proti změně klimatu nepomůže rozvojová pomoc. Pomůže kapitalismus

Delegáti téměř z 200 zemí se v egyptském Šarm aš-Šajchu dohodli na takzvaném klimatickém fondu, který má pomoci chudým zemím, jež jsou změnou klimatu obzvláště postiženy. Rezoluce zatím neuvádí žádné částky pro nový fond. Stále také není jasné, zda by do fondu měly přispívat pouze průmyslové země. Výbor nyní vypracuje návrhy, které představí na příští konferenci o klimatu, jež se uskuteční za rok v Dubaji. Generální tajemník OSN António Guterres označil rozhodnutí za důležitý krok ke spravedlnosti.

Média a „klimatičtí aktivisté“ vykreslují černobílý obraz nevinných chudých zemí („obětí“) a vinných bohatých zemí („pachatelů“). Tak jednoduché to však v žádném případě není. V absolutních číslech samozřejmě USA a další rozvinuté země vypouštějí více CO₂ než rozvojové země v Africe. Ale index environmentální výkonnosti (EPI) Yaleovy univerzity, který pravidelně hodnotí země podle jejich environmentální výkonnosti, uděluje nejhorší hodnocení v oblasti změny klimatu chudým zemím. Yaleův index EPI pro rok 2020 obsahoval samostatnou kapitolu (kapitola 11), která hodnotila země podle jejich výkonnosti v oblasti změny klimatu. Výsledek: Nejlepší hodnocení v oblasti změny klimatu získaly země jako Dánsko, Spojené království, Rumunsko, Francie, Švýcarsko, Norsko, Lucembursko, Švédsko a Finsko. „Subsaharská Afrika a jižní Asie vykazují nejnížší průměrné regionální výsledky.“

Řada ukazatelů EPI zahrnuje „intenzitu emisí skleníkových plynů“, tj. emise CO₂ na jednotku HDP, míru růstu emisí CO₂ a emise na oby-

vatele. Mnoha vyspělým kapitalistickým zemím se již dávno podařilo oddělit emise CO₂ od růstu HDP – to však nelze říci o spoustě zemí v Africe. Zatímco ekologičtí aktivisté svalují vinu za klimatické změny na kapitalismus, podle žebříčku ochrany klimatu, který sestavila Yaleova univerzita, jsou na tom země s vysokou mírou ekonomické svobody lépe než ty, které jsou ekonomicky nesvobodné.

Důvodem, proč jsou emise v rozvojových zemích (zejména v Africe) v absolutních číslech nižší, je jednoduše jejich slabý hospodářský rozvoj, tj. chudoba. Tyto země nedokázaly svým obyvatelům zajistit důstojnou životní úroveň a jejich ekonomiky nejsou svobodné. To je vysvětlení jak jejich chudoby, tak i – v absolutních číslech – nižších emisí CO₂.

Tyto země nyní požadují od vyspělých zemí peníze na boj proti změně klimatu. Jak však ukázal nespočet programů rozvojové pomoci, přímé dotace v boji proti chudobě nefungují. Velká část pomoci totiž putuje do nesprávných rukou – ke zkorumpovaným vládám.

~
Přímé dotace v boji proti chudobě nefungují. Velká část pomoci putuje ke zkorumpovaným vládám.

Názor, že korupce převažuje zejména v kapitalistických zemích, je mylný, jak ukazuje srovnání indexu vnímání korupce (CPI), který sleduje organizace Transparency International, a indexu ekonomické svobody, který sleduje organizace Heritage Foundation. Země s nejnížší mírou korupce jsou tytéž země, které mají jednu z nejvyšších úrovní ekonomické svobody. Naopak země, které se v indexu korupce umístily na konci první desítky, jsou zeměmi, které jsou ekonomicky nesvobodné.

Dambisa Moyo se narodila v Zambii, studovala na Harvardu a doktorát získala v Oxfordu. Ve své knize *Dead Aid* (Mrtvá pomoc) označuje rozvojovou pomoc bohatých zemí za jednu z hlavních příčin strádání na kontinentu.

„Přinesla však rozvojová pomoc ve výši více než 1 bilion dolarů, která byla Africe za posledních několik desetiletí poskytnuta, Afričanům lepší životní podmínky? Ne. Ve skutečnosti se příjemci této pomoci na celém světě mají hůře; mnohem hůře.“ Moyo cituje studii Světové banky, která uvádí, že více než 85 procent pomoci bylo použito k jiným účelům, než bylo původně zamýšleno. A nebude tomu jinak, pokud budou miliardy dolarů převedeny z bohatých do chudých zemí na zmírnění dopadů klimatických změn. V boji proti změně klimatu nepomůže rozvojová pomoc – a už vůbec ne zrušení kapitalismu –, ale více kapitalismu. S důsledky klimatických změn se mohou vypořádat pouze ekonomicky silné země. Hospodářsky silnou se však země nemůže stát prostřednictvím rozvojové pomoci.

Autor je německý historik